

2. Рева Т.Д. Способи модернізації хімічної освіти на фармацевтичному факультеті Національного медичного університету імені О. О. Богомольця / Т. Д. Рева // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. – Вип. 41. – 2014. – С. 250–255.
3. Рева Т. Д. Характеристика якості професійної підготовки майбутніх провізорів/ Т. Д. Рева // Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київського національного лінгвістичного університету. – Вип. 28, 2014. – С.214–219.

УДК 378:373.2.011.3-051:37.016:159.931/.936

Атрощенко Т.О.,

к.пед.наук, доц.,

доц. кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти

Дрозд К.Р.,

студентка 1 курсу, гр. ДО – 1 м,

спеціальність 012 «Дошкільна освіта» ОС «Магістр»

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ЕМОЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Одним із пріоритетних напрямів роботи вихователя закладу дошкільної освіти є цілеспрямований емоційний розвиток дітей, що сприяє формуванню їхньої здатності розрізняти емоції за їх зовнішнім проявом, емоційні стани інших людей, адекватно виражати свій емоційний стан, керувати власною поведінкою, а також розвиток моральних, соціальних, естетичних, пізнавальних почуттів. У цьому зв'язку виникає необхідність у професійній підготовці майбутніх вихователів до емоційного розвитку дітей дошкільного віку та її практичній реалізації в освітньому процесі закладу вищої освіти.

Проблема емоційного розвитку є предметом дослідження психологів, філософів і педагогів, проте досі залишаються мало вивченими питання, пов'язані з природою емоцій, роллю соціального оточення в їх розвитку та їх взаємозв'язку з якостями особистості та особливостями взаємини з оточуючими.

Педагогічний словник визначає емоції як реакцію людини і тварини на внутрішні та зовнішні подразники, що мають яскраво виражене суб'єктивне забарвлення й охоплюють усі види почуттєвої сфери та переживань [2].

За визначенням А. Реана, емоції - це психічне відображення у формі безпосереднього упередженого переживання змісту життєвих явищ і ситуацій, обумовленого схваленням їхніх об'єктивних властивостей до потреб суб'єкта [3].

Поділяємо думку Н. Трофаїли, що емоції - це особливий клас суб'єктивних психологічних станів, що відбивають у формі безпосередніх переживань приємність або неприємність процесу і результату практичної діяльності людини, спрямованої на задоволення її актуальних потреб [5, с.517].

К. Ізард класифікує такі фундаментальні емоції: 1. Інтерес - позитивна емоція, вона переживається дитиною частіше, ніж інші емоції. Інтерес грає важливу мотиваційну роль у формуванні і розвитку навичок, умінь, інтелекту і творчих прагнень; забезпечує працездатність. 2. Радість - переживання активного внутрішнього задоволення, впевненості в собі, власної значимості, успіху своєї діяльності. Якщо ця емоція переважає в емоційному житті, то дитина перебуває в стані комфорту. 3. Подив - переживання, пов'язане зі сприйняттям чогось раптового, несподіваного. 4. Сум - переживання суму, зневіри, ізоляції. Ця емоція гальмує розумову і фізичну активність дитини. 5. Гнів - переживання обурення, збурювання, незадоволення чимось. Ця емоція є одним з компонентів агресивної мотивації. Контроль над нею відіграє важливу роль у процесі соціального розвитку дитини. 6. Відраза - украй неприємне переживання, викликане чимось бридким, огидним, противним, потворним. 7. Презирство - переживання глибокої зневаги до когось (чогось) морально низького. Презирство приводить до роздування почуття власної значимості і до знецінювання об'єкта презирства. Ситуації, що активізують гнів, одночасно активізують емоції відрази і презирства. Комбінація цих трьох емоцій розглядається як триада ворожості. 8. Страх - переживання сильного переляку, остраху когось (чогось). Переживання страху відчувається і сприймається як погроза особистої безпеки; супроводжується почуттям непевності, незахищеності, неможливості контролювати ситуацію. 9. Сором - переживання незадоволеності собою. Сором мотивує бажання дитини сховатися, утекти. 10. Провина - переживання, пов'язані з порушенням моральної й етичної норми. Інші емоції, відповідно до теорії дослідника, є похідними [1, с.90].

Перші емоції малюка пов'язані з органічними потребами і є безумовно-рефлекторними за своїм походженням (до них належать переживання задоволення і незадоволення, страху та гніву). Вони виявляються у вигляді плачу, крику, яким дитина реагує на різні подразники зовнішнього і внутрішнього середовища (порушення режиму годування, різку зміну положення тіла, больові подразники тощо). Провідною діяльністю немовлят є емоційне спілкування з дорослими, у процесі якого задовольняється дитяча потреба у постійних контактах із ними (наприклад, позитивне реагування на матір, посмішка у відповідь на її посмішку). Погоджуємося із О. Запорожцем, що виховання почуттів з перших років життя є найважливішим завданням, оскільки те, як будуть засвоюватися знання та уміння, вирішальним чином залежить від емоційного ставлення суб'єкта до оточуючих людей і довкілля.

Задля ефективного розвитку емоційної сфери дітей важливим є гармонійне виховання різних почуттів і емоцій, а також формування у неї необхідних навичок керувати своїми емоціями та почуттями (жалість, емпатія, гордість, гнів, сором, занепокоєння, провина, страх, співчуття, любов, шляхетність та ін.); навчання дитини розуміти свої емоційні стани і причини, що їх породжують. Важливо зазначити, що дітям дошкільного віку важко стримувати емоції, скеровувати їх відповідно до вимог дорослих та до засвоєних норм поведінки. Дитина орієнтується на «погано» і «добре», «можна» і «не можна», «хочу» поступається «потрібно». Діти, які стримують емоції набувають

характеру їх інтеріоризації, тобто згортання зовнішніх проявів. Наприклад, молодший дошкільник у ситуації, коли його образили, намагається стримати свої сльози. Старший дошкільник при стримуванні емоцій використовує сформовані у нього уявлення про належну поведінку. У дітей раннього віку емоції зумовлюються безпосереднім довколишнім впливом, то у дошкільника емоції починають опосередковуватися ставленням дитини до соціальних явищ. Емоції стають більш узагальненими, усвідомленими, керованими внаслідок появи їхньої опосередкованості [4, с. 434].

Усе вищесказане дозволяє дійти висновку, що емоційний розвиток дітей дошкільного віку у закладах дошкільної освіти безпосередньо залежить від рівня підготовки майбутніх вихователів. Зокрема, Н. Трофаїлою було сформульовано сутнісний зміст поняття «готовність майбутнього вихователя до емоційного розвитку дітей дошкільного віку», яке дослідниця розуміє як цілісне особистісне утворення, що містить у собі сукупність теоретичних знань, щодо проблем емоційного розвитку дошкільників, а також застосування необхідних практичних умінь та навичок, що визначають специфіку педагогічної діяльності, що спрямований на розвиток емоційної сфери дітей дошкільного віку. Автором було виокремлено такі три етапи підготовки студентів до виховання дітей дошкільного віку у процесі їхнього емоційного розвитку: інформаційний, мотиваційний, практичний, які реалізовувалися на відповідних курсах навчання студентів факультету дошкільної освіти у закладах вищої освіти [5].

Список використаних джерел

1. Изард К. Э. Психология эмоций / К. Э. Изард. - СПб.: 2000. - 344 с.
2. Педагогічний словник / [За редакцією дійсного члена АПН України М. Д. Ярмаченка.]. - К.: Педагогічна думка, 2001. - 527 с.
3. Реан А. А. Психология детства / А. А. Реан. - СПб.: «пройм-ЕВРО-ЗНАК». 2003. - 368 с.
4. Слостенин В. А., Исаев И. Ф. , Мищенко А. И. , Шиянов Е. Н. Педагогика: учеб. пособ. для студ. пед. учеб. завед. /В.А.Слостенин и др. - М.: Школьная Пресса, 2002. - С. 434.
5. Трофаїла Н. Д. Етапи професійної підготовки майбутніх вихователів у процесі емоційного розвитку дітей дошкільного віку /Н. Д. Трофаїла // Молодий вчений. - № 11 (38), 2016. - Херсон. - С.517 - 520.

УДК 159.9.072.432

Воронова О.Ю.

к.психол.н., старший викладач кафедри психології
Мукачівський державний університет

**ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ФОРМУВАННЯ
ПРОФЕСІЙНОЇ РЕФЛЕКСІЇ**

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>